

Journalistisk produksjon

Innhold i lærerveiledningen

Introduksjon av opplegget	2
Dette opplegget passer for	3
Kompetansemål	3
Norsk, 10. trinn	3
Norsk, Vg1	3
Norsk, Vg2	4
Norsk, Vg3	5
Samfunnsfag, 10. trinn	5
Samfunnsfag, Vg1/ Vg2	5
Mediesamfunnet, Vg1	6
Mediesamfunnet, Vg2	6
Medieuttrykk, Vg1	7
Medieuttrykk, Vg2	7
Medieuttrykk, Vg3	8
Medie- og informasjonskunnskap, Vg2	8
Medie- og informasjonskunnskap, Vg3	9
Medieproduksjon/ design og håndverk, Vg1	9
Medieproduksjon/ design og håndverk, Vg2	10
Læringsmål for opplegget	11
Oppgaver og undervisningsforslag	11
Oppgave 1: Intervjuøvelse	11
Forslag til elevarbeidet med oppgave 1	12
Oppgave 2: Valg av vinkling	12
Forslag til elevarbeidet med oppgave 2	13

Oppgave 3: Produsere en nyhetsartikkel eller reportasje for en lokalavis.....	13
Forslag til elevarbeidet med oppgave 3	15
Oppgave 4: Produsere en fjernsynsreportasje.....	15
Forslag til elevarbeidet med oppgave 4	17
Fasit til Kahoot	17
Forslag til videre arbeid med stoffet.....	19

Introduksjon av opplegget

Videoen «Journalistisk produksjon» er ment å være en introduksjon til emnet. Målet med videoen er å skape engasjement og nysgjerrighet ved å vise hvordan en journalist arbeider i research-fasen. I videoen møter vi flere journalister i Bergens Tidende. Guro Valland forklarer hvorfor god research er viktig, og viser noen av søkemotorene og databasene hun bruker i arbeidet som journalist. Kollega Hanne Louise Åkernes viser hvordan hun bruker sosiale medier i den journalistiske produksjonen (Facebook Graph Search), mens reportasjeleder Helge O. Svella diskuterer ulike problemstillinger knyttet til personvern og presseetikk. Videoen egner seg godt for visning i plenum. Elevene kan også se videoen på egen hånd. Videoen varer i syv minutter.

Neste video handler om familien Andersen Hellevik i Stavanger og viser hvordan journalister kan bruke case til å belyse et problem som er vesentlig for mange. Videoen varer i ett og et halvt minutt.

Teksten gjør rede for de ulike fasene i den journalistiske produksjonen. Viktige begreper som nyhetskriterier, vinkling, kilder og objektivitet blir også gjort rede for. Elevene får i tillegg noen tips om intervjuteknikk.

Oppgavene til emnet gir elevene anledning til å arbeide praktisk med emnet journalistisk produksjon. Oppgavene kan differensieres i nivå og omfang.

Kahooten er utformet som en quiz med ti spørsmål som oppsummerer temaet.

Dette opplegget passer for

- Norsk: 10. trinn, Vg1, Vg2 og Vg3
- Samfunnsfag: 10. trinn og Vg1/ Vg2
- Mediesamfunnet: Vg1 og Vg2
- Medieuttrykk: Vg1, Vg2 og Vg3
- Medie- og informasjonskunnskap: Vg2 og Vg3
- Medier og kommunikasjon: Vg1, Vg2 og Vg3
- Medieproduksjon/ design og håndverk: Vg1 og Vg2

Kompetansemål

Norsk, 10. trinn

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- orientere seg i store tekstmengder på skjerm og papir for å finne, kombinere og vurdere relevant informasjon i arbeid med faget
- gjenkjenne virkemidlene humor, ironi, kontraster og sammenligninger, symboler og språklige bilder og bruke noen av dem i egne tekster
- planlegge, utforme og bearbeide egne tekster manuelt og digitalt, og vurdere dem underveis i prosessen ved hjelp av kunnskap om språk og tekst
- skrive kreative, informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål med begrunnede synspunkter og tilpasset mottaker, formål og medium
- integrere, referere og sitere relevante kilder på en etterprøvbar måte der det er hensiktsmessig

Norsk, Vg1

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner
- mestre ulike roller i samtaler, diskusjoner, dramatiseringer og presentasjoner

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- tilpasse språk og uttryksmåter til ulike skrivesituasjoner i skole, samfunn og arbeidsliv
- bruke ulike estetiske uttryksformer i sammensatte tekster
- vurdere og revidere egne tekster ut fra faglige kriterier
- skrive kreative tekster på hovedmål og sidemål med bruk av ulike språklige virkemidler
- innhente, vurdere og bruke fagstoff fra digitale kilder i arbeidet med egne tekster, og følge regler for personvern og opphavsrett

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive og vurdere hvordan språk og sjangere brukes av representanter for ulike yrkesgrupper og i ulike sosiale sammenhenger
- tolke og vurdere sammenhengen mellom innhold, form og formål i sammensatte tekster

Norsk, Vg2

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- formidle faginnhold presist og bruke digitale medier og verktøy i formidlingen

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- skrive tekster med klar hensikt og god struktur og sammenheng
- uttrykke seg med et variert ordforråd og mestre språklige formkrav
- skrive kreative, informative og argumenterende tekster, utgreiinger, litterære tolkninger, drøftinger og andre resonnerende tekster på hovedmål og sidemål

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- analysere innhold og vurdere bruk av virkemidler i tekster som er hentet fra ulike digitale medier
- referere til og vurdere kilder i aktuelle faglige situasjoner

Norsk, Vg3

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke retoriske og digitale ferdigheter til å produsere og framføre sammensatte tekster

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke kunnskap om tekst, sjanger, medium og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster med klar hensikt, god struktur og saklig argumentasjon
- skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser på hovedmål og sidemål med utgangspunkt i norskfaglige tekster
- bruke kilder på en kritisk og etterprøvbar måte og beherske digital kildehenvisning

Samfunnsfag, 10. trinn

Utforskaren

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- vise korleis hendingar kan framstillast ulikt, og drøfte korleis interesser og ideologi kan prege synet på kva som blir opplevd som fakta og sanning
- skape forteljingar om menneske frå ulike samfunn i fortid og notid og vise korleis livsvilkår og verdiar påverkar tankar og handlingar

Samfunnskunnskap

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- gje døme på kva samarbeid, medverknad og demokrati inneber nasjonalt, lokalt, i organisasjonar og i skolen

Samfunnsfag, Vg1/ Vg2

Utforskaren

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- bruke varierte digitale søkjestrategiar for å finne og samanlikne informasjon som beskriv problemstillingar frå ulike synsvinklar, og vurdere formålet og relevansen til kjeldene

Arbeids- og næringsliv

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- finne informasjon om ulike yrke og diskutere moglegheiter og utfordringar på arbeidsmarknaden i dag
- gjere greie for årsaker til arbeidsløyse og drøfte måtar ho kan reduserast på
- diskutere etiske problemstillingar i arbeidslivet

Politikk og demokrati

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- utforske og diskutere korleis ein kan vere med i og påverke det politiske systemet gjennom å bruke ulike kanalar for påverknad

Mediesamfunnet, Vg1

Mediebransjen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for og gjennomføre produksjoner innen journalistikk, reklame og informasjonsarbeid
- gjøre rede for etiske normer og gjeldende regelverk og bruke disse i egne produksjoner

Individet og mediene

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke strategier for kildesøk og utøve kildekritikk

Mediesamfunnet, Vg2

Mediebransjen

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- produsere medieuttrykk innen journalistikk, reklame, informasjon og underholdning
- drøfte bruken av etiske normer og gjeldende regelverk i medieuttrykk og bruke dem i egne produksjoner

Individet og mediene

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke og vurdere ulike kilder og kommunikasjonsformer for å løse faglige utfordringer i egne produksjoner
- publisere egne medieprodukter og kommentere andres ved hjelp av fagterminologi

Medieuttrykk, Vg1

Medieproduksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, designe, produsere og presentere bilde-, lyd-, og tekstbaserte produksjoner og kombinasjoner av disse
- bruke utstyr og programvare på et grunnleggende nivå
- velge hensiktsmessige filformater for produksjon og publisering
- bruke og holde ved like utstyr

Idéskaping og mediedesign

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- kjenne til og bruke grunnleggende teknikker for idéskaping og idéutvikling innen tekst, lyd og bilde
- bruke komposisjonsprinsipper i design av medieuttrykk og beskrive hvordan de ulike elementene påvirker hverandre

Medieuttrykk og kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lage budskap tilpasset målgruppe, formål og kanal
- bruke og vurdere virkemidler og fortellerteknikker i medieuttrykk

Medieuttrykk, Vg2

Medieproduksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, designe, produsere, presentere og publisere ulike medieprodukter
- bruke utstyr, programvare og filformater tilpasset produkt og kvalitetskrav i mediebransjen

Idéskaping og mediedesign

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utvikle, begrunne og vurdere ideer og konsepter
- bruke og vurdere dramaturgi og retorikk som virkemiddel i egne og andres medieuttrykk

Medieuttrykk og kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lage budskap tilpasset en målgruppe og vurdere kommunikasjonen i egne og andres medieuttrykk

- bruke og vurdere virkemidler og fortellerteknikker for tekst, lyd og bilde i reklame, journalistikk, informasjon og underholdning

Medieuttrykk, Vg3

Medieproduksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, designe, produsere, presentere, publisere og drøfte målgrupperettede medieuttrykk innen reklame, journalistikk, informasjon og underholdning for ulike kanaler
- bruke bransjefaglig terminologi, utstyr, programvare og produksjonsmåter hensiktsmessig

Idéskaping og mediedesign

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- vurdere og bruke ulike teknikker for idéutvikling fra research til produksjon tilpasset en målgruppe
- drøfte og bruke ulike virkemidler i egne og andres medieuttrykk

Medieuttrykk og kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte hvordan virkemidler og innhold brukes for kommunikasjon innen reklame, journalistikk, informasjon og underholdning

Medie- og informasjonskunnskap, Vg2

Uttrykksformer

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- gjere greie for typiske trekk ved journalistikk, reklame, propaganda, informasjon og underholdning
- diskutere objektivitetsomgrepet i samband med formidling av stoff i media
- kunne føre opp kjelder, vurdere informasjon kjeldekritisk og bruke relevant informasjons- og kommunikasjonsteknologi i arbeid med egne medieprodukt
- forme ut egne journalistiske medieuttrykk i ulike kanalar og grunngje val av målgruppe, kanal og teknologi

Medie- og informasjonskunnskap, Vg3

Uttryksformer

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- lage produksjonsplan for egne medieproduksjonar med oversikt over tidsbruk og kostnader
- skape og presentere egne medieprodukt i ulike kombinasjonar av tekst, lyd og bilde og grunngje val av medium og publiseringsform
- bruke forteljarteknikkar, munnlege uttrykksmåtar og dramaturgiske verkemiddel i egne medieproduksjonar
- analysere og evaluere egne og andre sine medieprodukt

Medieproduksjon/ design og håndverk, Vg1

Mediekommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- formidle budskap tilpasset forskjellige målgrupper
- utøve enkel analyse og kildekritikk innen ulike sjangrer og formater i radio, bilde, avis, film, fjernsyn og multimedier
- bruke grunnleggende arbeidsmetoder innen reklame, informasjon og journalistikk
- følge regelverk og etiske normer som regulerer medie- og kommunikasjonsvirksomhet, i arbeid med egne medieprodukter

Mediedesign og medieuttrykk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke aktuelle teknikker for idéskapning og idéutvikling innen tekst, lyd og bilde eller kombinasjoner av dem
- bruke dramaturgi og fortellerteknikker i egne medieproduksjoner
- velge typografi som passer til budskap, uttrykk og layout, og bruke typografiske prinsipper for å oppnå god lesbarhet i ulike medier
- velge lyd i forhold til budskapet
- bruke prinsipper for utsnitt og perspektiv i komposisjon av bilder

Medieproduksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, produsere og presentere tekst, lyd, stillbilder, levende bilder og kombinasjoner av disse i aktuelle formater og standarder til trykte og elektroniske medier

- bruke relevante metoder for kvalitetssikring av egen arbeidsprosess og eget produkt
- bruke tidsmessig verktøy, programvare og annet teknisk utstyr på en forsvarlig måte
- oppbevare råmateriale og bearbeidet materiale på en faglig forsvarlig måte

Medieproduksjon/ design og håndverk, Vg2

Mediekommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke yrkesfaglige arbeidsmetoder innen journalistikk, informasjon og reklame, tilpasset målgruppe og medium i egne produksjoner
- drøfte forskjeller mellom journalistikk og markedskommunikasjon
- bruke ulike former for fortellerteknikk og dramaturgi i egne tekst-, bilde- og lydproduksjoner og kombinasjoner av disse, og begrunne valgene
- analysere bruk av kilder innen ulike medier og i egne produkter, og selv utøve kildekritikk

Mediedesign og medieuttrykk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke ulike dramaturgiske modeller i egne produksjoner og drøfte dramaturgien i egne og andres produkter
- bruke typografi i elektroniske og trykte medier tilpasset budskap, uttrykk og medievalg

Medieproduksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, gjennomføre og vurdere produksjoner i tekst, bilde, lyd og kombinasjoner av disse i ulike formater og til ulike medier
- velge og bruke utstyr og programvare tilpasset produkt og rammevilkår
- behandle og vedlikeholde utstyr for medieproduksjon
- lagre medieprodukter i ulike formater på lagringsmedier og gjøre rede for aktuelle distribusjonsformater i ulike medier
- bruke maler og sideombrekkingprogram for mediegrafikerfaget

Læringsmål for opplegget

Når elevene har gjennomført dette opplegget, skal de...

- kunne gjøre rede for journalistisk produksjon
- kjenne til ulike journalistiske sjangre
- kunne planlegge og produsere ulike journalistiske uttrykk
- kunne velge og vurdere kilder i forbindelse med en journalistisk produksjon
- kunne bruke medieutstyr og aktuell programvare

Oppgaver og undervisningsforslag

Oppgave 1: Intervjuøvelse

Utstyr: Datamaskin med tekstbehandlingsprogram og program til å brette om sider (dersom elevene skal arbeide med layout), som for eksempel [Adobe Indesign](#) eller gratisprogrammet [Scribus](#) kan benyttes. Dersom elevene vil ta opp intervjuet, kan de bruke en lydopptaker eller mobiltelefon.

Tidsbruk: Avhenger av hvordan man løser oppgavene, men man bør ha minst en halv skoledag til rådighet. Oppgaven egner seg for å jobbe med over flere skoledager.

Folk kan være kilder til gode historier og viktig informasjon. Derfor intervjuer ofte journalister personer når de trenger informasjon. Intervju er både en arbeidsmetode og en egen sjanger, og nå skal du lage et portrettintervju (aisagder.net/Intervjutips.html).

Du skal portrettere en klassekamerat. Målet med intervjuet er å presentere personen på en måte som gjør at resten av klassen blir bedre kjent med vedkommende.

1. Start med å gjøre research. Hva vet du om personen fra før? Kan du finne informasjon om personen på internett? Hvor vokste personen opp? Hvilke sider liker han/ hun på Facebook? Finn frem informasjon du kan få bruk for når du skal gjøre intervjuet.

2. Skriv en disposisjon med spørsmål til intervjuobjektet. Bruk gjerne de sju hjelperne (hvem, hva, hvor, hvordan, hvorfor, når og konsekvenser). Husk å stille åpne og enkle spørsmål. Et godt tips er å bruke variasjoner av disse spørsmålene:

- Hva imponerer deg mest?
- Hva gleder deg mest?

- Hva skuffer deg mest?
- Hva overrasker deg mest?

På nettsiden til Avis i Skolen-Agder kan du finne flere intervjutips (aisagder.net/Intervjutips.html).

3. Gjennomfør intervjuet. Bruk en lydopptaker og/ eller gjør notater underveis. Selv om du har en disposisjon med spørsmål, er det viktig at du lytter og stiller oppfølgingsspørsmål der det er naturlig. Her får man ofte mye god informasjon. Du må også ta et bilde av intervjuobjektet.

4. Bruk bakgrunnsinformasjonen og svarene du har fått, og skriv intervjuet. Tenk deg at portrettintervjuet skal brukes i en skoleavis.

Forslag til elevarbeidet med oppgave 1

Sett elevene sammen to og to (gjærne i par som ikke kjenner hverandre godt fra før). Elevene bør trenes i intervjuteknikk og portrettsjangeren på forhånd. De ferdige intervjuene kan henges opp i klasserommet eller publiseres i skoleavisen. Sørg for at elevene som skal intervjuer hverandre ikke kjenner hverandre så godt fra før.

Oppgave 2: Valg av vinkling

Utstyr: Elevene bør ha pc, men dette er ikke nødvendig for å kunne løse oppgaven. Det er også mulig å gjøre utskrift av saken som elevene skal vinkle i oppgaven.

Tidsbruk: Minimum 30 minutter.

En sak kan vinkles på mange ulike måter. Journalisten velger den vinklingen hun eller han mener passer best til saken. I tillegg tar journalisten hensyn til hva som vil slå an blant publikum i målgruppen. Redaksjonens geografiske nedslagsfelt kan være med på å avgjøre hvilken vinkling saken får.

I avisene ser man vinklingen allerede i tittelen til saken. Du vil ikke finne en nyhetssak med tittelen «Sommerværet». Journalisten vil fokusere på én side ved saken/ hendelsen og vil spisse tittelen deretter.

Eksempel:

«Nedbørsrekord i sommer»

«Flytter til Spania etter tidenes regnsommer»
«Nedbørsrekord gir tidenes laveste strømpriser»
«Nedbørsrekord gir dyrere sydenturer»

NB: Legg merke til Vær Varsom-plakatens §4.4:

Sørg for at overskrifter, henvisninger, inngresser og inn- og utannonseringer ikke går lenger enn det er dekning for i stoffet. Det er god presseskikk å oppgi kilden når opplysninger er hentet fra andre medier.

Utfordring:

Du arbeider som journalist i en regionavis og skal vinkle følgende sak på minst fire ulike måter:

Det har skjedd et narkotikabeslag i nærområdet. Politiet har beslaglagt to koffertene som inneholdt til sammen 23 kg heroin. Dette er det største heroinbeslaget noen gang i fylket, og det nest største på landsbasis. Ifølge politiet skal heroinen ha en gateverdi på 20 millioner kroner. Politiet beslagla også en bag med 1,3 millioner kroner i kontanter. To menn ble pågrepet av politiet i nærheten av en skole i nærområdet. En mistenkt er fremdeles på frifot. De to mennene som ble pågrepet har erkjent straffeskyld. De to vil siktes etter straffelovens §232 ([lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28/](http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28/*)), for den groveste narkotikabestemmelsen i Norge. Overtredelser som omfatter en meget betydelig mengde, straffes med fengsel fra 3 år inntil 15 år. Byrådet er bekymret over utviklingen og lover å gi politiet økte ressurser til å bekjempe narkotikakriminalitet.*

Les mer om hvordan vinkle en sak på Avis i skolen sine nettsider (aisagder.net/journalistiskvinkling.html).

Forslag til elevarbeidet med oppgave 2

Oppgavene kan løses individuelt, i små grupper eller i plenum. Saken bør vinkles slik at den i størst mulig grad treffer leserne av regionsavisen. Ta gjerne utgangspunkt i nyhetskriteriene.

Oppgave 3: Produsere en nyhetsartikkel eller reportasje for en lokalavis

Utstyr: Kamera og en datamaskin med tekstbehandlingsprogram og program til å brette omsider, for eksempel Adobe Indesign eller gratisprogrammet Scribus.

Tidsbruk: Avhenger av hvor grundig elevene jobber med produktet de skal lage. Man bør sette av minst en halv skoledag, men oppgaven egner seg også til å jobbe med over flere skoledager.

Du arbeider som journalist i en lokalavis og skal produsere en nyhetsartikkel eller en reportasje om en aktuell hendelse eller et spennende tema fra nærmiljøet. Du velger selv hva saken skal handle om, men den må være aktuell og vesentlig for leserne. Som journalist må du gjøre god research og finne aktuelle kilder til saken. Her er noen tips til ferdigstillingen:

Tittel

Husk at tittelen skal gi leseren lyst til å lese artikkelen din. Den må være spisset og relevant for saken. Stor tittel tiltrekker seg oppmerksomhet. Tydelig vinkling er viktig.

Ingress

Det viktigste bør komme frem i ingressen. Svarer ingressen på de grunnleggende spørsmålene i saken? Gir ingressen leseren lyst til å lese videre? Følger ingressen opp tittelen og vinklingen?

Brødtekst og mellomtitler

Brødteksten skal bygges etter modellen som kalles «den omvendte pyramiden», der det viktigste kommer først. Du bør ha minst fire direkte sitater fra minst to ulike personer. Bruk inntil fire mellomtitler for å dele opp brødteksten. Disse skal gi leseren lyst til å lese videre, og gi et signal om hva man kan vente seg i avsnittet som kommer.

Bilde og bildetekst

Artikkelen skal inneholde minst ett bilde. Bildet må passe til vinklingen din. Du må også skrive bildetekst. Husk at bildeteksten skal fortelle hvem som er på bildet. Bildeteksten er også et fint sted å legge inn informasjon som ikke nødvendigvis står andre steder i teksten. Husk fotobyline.

Layout

Artikkelen skal utformes som en klassisk avisside. Her må du vurdere mange momenter:

Hvor stor skal tittelen være?

Hvor skal du plassere bildet?

Hvor mange spalter skal du ha på siden?

Hvilke skrifttyper bør du velge?

Hvilke grafiske elementer kan du bruke?

Vil du ha et symmetrisk eller asymmetrisk oppsett?

Forslag til elevarbeidet med oppgave 3

Oppgaven bør i utgangspunktet løses individuelt. Elevene bør trenes i sjangrene nyhetsartikkel og reportasje før de begynner på selve oppgaven. De trenger også opplæring i layout og typografi for avis. I oppgaven skal elevene gjennom de ulike fasene i journalistisk produksjon, før de til slutt ender opp med et journalistisk produkt som kan trykkes i lokalavisen.

På ungdomsskolen eller i Vg1 kan faglærer gjerne lage ulike saker/ situasjoner som elevene skal dekke som journalister. Enkelte synes det er vanskelig å kontakte fremmede for å avtale intervju. Arranger da gjerne en fiktiv pressekonferanse på skolen, eller ring inn et konkret nyhetstips til klassen og få en kollega til å stille som øyenvitne, politi eller en annen troverdig kilde.

Oppgave 4: Produsere en fjernsynsreportasje

Utstyr: Filmkamera, mikrofon og videoredigeringsprogram som for eksempel Adobe Premiere Final Cut, iMovie eller Movie Maker.

Tidsbruk: Avhenger av grundig elevene jobber med innslaget. Elevene kan gjøre enkle opptak på mobilene og redigere på mobil, eller lage en reportasje med kamera- og lydutstyr og redigeringsprogram på datamaskinen. Oppgaven egner seg for å jobbe med over flere skoledager.

Du arbeider som videojournalist i en lokal fjernsynskanal, og skal produsere en nyhets- eller featurereportasje som skal sendes i kanalens nyhetsmagasin. Du velger selv tema for innslaget, men det skal spisses til en av følgende målgrupper:

1. Barn og unge i alderen 5-12 år
2. Studenter i alderen 18-25 år
3. Reiselystne i alle aldre

Reportasjen skal selvsagt være aktuell og tilpasset sjangeren du velger å arbeide med.

Som videojournalist skal du drive research, filme, intervju og redigere reportasjen som skal sendes i nyhetsmagasinet. Reportasjen bør inneholde minst to kilder/intervjuobjekter. I tillegg bør du som reporter lese inn blokk/speak. Saken skal være mellom 1:30 og 3:00 minutter.

Her er noen tips til arbeidet:

Idéfase og research

- Hva er historien/saken du vil dekke?

- Hvorfor er denne historien interessant for målgruppen?
- Hvorfor er saken aktuell?
- Hvordan kan vi vinkle saken slik at den blir mest mulig interessant?
- Hvem handler saken om? Hvem kan det være interessant å få snakket med?
- Lag en opptaksplan. Hvilke bilder trenger du for å fortelle historien?
- Hvor skjer saken? Du bør filme saken der den skjer.

Opptak

- Forbered deg godt før opptak.
- Ta med penn og papir på opptak.
- Gi beskjed til intervjuobjekt om å se på reporter under hele intervjuet, ikke i kamera.
- Unngå å si «ja, hmmhmm» etc. Vær stille under intervju. Du kan nikke i stedet. Om intervjuobjektet er lite medievant, kan du gjerne forklare hvorfor du ikke snakker på forhånd.
- Still åpne, enkle spørsmål.
- Hør etter hva som blir sagt slik at du kan komme med gode oppfølgingsspørsmål.
- Husk å få riktige navn og titler på intervjuobjektene (skriv ned og spør om stavelse). Om du intervjuer flere, er det lurt å be intervjuobjektet si navnet sitt mens opptaket går. Da unngår du surr etterpå.
- Husk innklippsbilder. Hvilke bilder trenger du for å fortelle historien? Når du tror du har nok, ta noen til. Det blir nesten aldri for mange bilder.
- Ta forskjellige utsnitt (nær, halvnært, total osv.)
- Plasser intervjuobjektene i det gylne snitt med luft i blikkretningen. Aldri inntil en vegg. Det må også være luft bak vedkommende.
- Unngå jump-cuts og aksebrudd.
- Ikke gå fra opptaksstedet før du har filmet alle bildene du trenger.

Redigering

- Begynn med et godt anslag. Hvordan kan du gripe seerne fra starten? Gode situasjoner eller korte sitater kan ofte være et godt anslag.
- Veksle gjerne mellom blokk/speak og intervju.
- Tenk spenningskurve.
- Hold deg innen gitt lengde.
- La lyden komme før bildet på intervjuene (lydbro).
- Bruk minst to lydspor (blokk/speak og reallyd).
- Intervjuobjektene, reporter og foto/redigering skal supres med navn og tittel.

Forslag til elevarbeidet med oppgave 4

Oppgavene kan løses individuelt som videojournalist eller i små grupper/ redaksjoner. Elevene bør trenes i sjangeren fjernsynsreportasje (form og innhold) før de begynner på selve oppgaven. De trenger også opplæring i bruk av kamera og hvordan man bruker videoredigeringsprogram. I oppgaven skal elevene gjennom de ulike fasene i journalistisk produksjon, før de ender opp med et journalistisk produkt som kan sendes på lokal-TV.

Se hvordan en Vg2-elev på Metis videregående i Bergen løste oppgaven ved å søke på videoen «Fjernsynsreportasje om longboarding (Elevarbeid Metis Akademiet videregående)» på YouTube. ([youtube.com/watch?v=CuJVg8m844E](https://www.youtube.com/watch?v=CuJVg8m844E)).

Fasit til Kahoot

1. Hva betyr det å være objektiv?

Å gi uttrykk for sine egne meninger

Å ikke ta parti og belyse de relevante sidene ved saken

Å belyse den ene siden av en sak

2. En nyhetssak bør være vesentlig og aktuell. Hva er dette eksempler på?

Underholdningskriterier

Nyhetskriterier

Journalistlovgivning

3. Hva mener vi med nyhetskriteriet *vesentlighet*?

Nyheten er viktig for mange

Nyheten skal være mest mulig korrekt gjengitt

Nyheten handler om en eliteperson

Nyheten skal alltid være helt fersk

4. Hva er viktig når du velger kilder til en sak?

At du er venn med alle kildene

At du er enig med kildene

At du bare velger en kilde

At kildene er troverdige og relevante for saken

5. Hvilken av disse er IKKE en offentlig kilde?

Øyevitne til en ulykke

Operasjonslederen hos politiet

En professor

En ansatt i kommunen

6. Hva er en pressemelding?

En nyhetsmelding FRA pressen om en person eller organisasjon

Nyhetsmelding TIL pressen fra en person eller organisasjon

Ingen av delene

7. Det er ofte idet man stiller oppfølgingsspørsmål at man får de beste svarene.

Sant

Usant

8. Hva er vinkling?

Vinkelen fotografen har valgt for sitt bilde

En kronologisk framstilling av det som har skjedd

Den delen av virkeligheten som journalisten fokuserer på

En objektiv framstilling av virkeligheten

9. I hvilken sak er det IKKE brukt case?

Feil hos NAV – Magda (86) fikk ikke utbetalt trygd

Arbeidsledigheten øker

Slik preges familien av at mor mistet jobben

Petter gir ikke opp – skriver tretti jobbsøknader om dagen

10. Hva betyr det at en sak publiseres på flere plattformer?

Saken publiseres f.eks. på både fjernsyn, radio og nettavis

At saken publiseres i alle avisene

At de som jobber på oljeplattformene får tilgang til saken

At saken publiseres på alle TV-kanalene

Forslag til videre arbeid med stoffet

- Bruk tid på å lese aviser, lytte til radioreportasjer og se fjernsynsreportasjer. Diskuter blant annet sjangertrekk, dramaturgi/ oppbygning og virkemidler. Sjekk også hva de ulike studentmediene i nærområdet produserer.
- **Mer om journalistikk:**
 - Bransjenettstedet Journalisten:
journalisten.no
- **Mer om avisjournalistikk**
 - Avis i Skolen:
mediebedriftene.no/Avis-i-Skolen1
 - Avis i skolen Hordaland sin side «La elevene lage avis!»: ais-vest.net/view.php?o=135
 - Aftenpostens Facebook-side «Bak forsiden»: facebook.com/bakforsiden
- **Mer om fjernsynsjournalistikk:**
 - Nettsiden videojournalistikk.com om videojournalistikk:

videojournalistikk.com

- YouTube-videoen «Selvironisk kurs i tv-journalistikk fra NRK»:
youtube.com/watch?v=4MTvpUUfdzM
- YouTube-kanalen «HiOA TV Feature1» som inneholder studentproduksjoner fra Høgskolen i Oslo og Akershus:
youtube.com/channel/UCoL9MKafH1fC_AoOfFpBgWQ
- **Mer om radiojournalistikk:**
 - Bransjenettstedet RadioAssistant.com:
radioassistant.com/norway